

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 8. Vtrum matrimoniu[m] ratum possit in aliquo alio casu solui per
Ecclesiæ dispensationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

DVBIVM VI.

Vtrum matrimonium fidelium nondum consummatum, aliquando solui possit?

98
Sententia affirmans est de fide.

Respondeo & Dico Primò: Matrimonium fidelium nondum consummatu solui potest per professionem alterius coniugis in Religione approbata, quamuis alter repugnet. Est fide tenendum. Patet ex Concil. Trid. sess. 24. can. 6. *Si quis dixerit, matrimonium ratum, non consummatum, per solemnem Religionis professionem alterius coniugum non dirimi, anathema sit.* Est contra hereticos huius temporis, & Erasum, qui in Paraphrasi cap. 7. 1. ad Corinth. contrarium insinuat.

Canones,

Probatur Primò: Ex multis Canonibus antiquis. Cap. *Ex publico.* Cap. *Ex parte tua,* Alexandri III. Et Cap. *Verum,* Innocentij III. de *Conuersione coniugatarum.* & Cap. *Desponsatum* 27. q. 2. Eusebij, quibus locus id aperitissimè definitur.

Exempla Sanctorum,

Probatur Secundo: Exemplis Sanctorum, qui ante matrimonij consummationem coniuges seu sponfos suos reliquerunt, statum Religionis amplectentes. Sic fecit Thecla hortatu B. Pauli, teste Epiphanio hæresi 78. Sic Macharius teste Hieronymo in eius vita. Sic Alexius teste Simeone Metaphraste. Sic duo milites prope Treuiros, lecta vitâ B. Antonij, relictiis sponfis suis ingressi sunt monasterium, teste D. Augustino lib. 8. Confessi. cap. 6. Sic plures alij.

Ratio congruentiæ,

Congruentia esse potest Primò: Quia sicut vinculum matrimonij consummati, eò quod sit carnale, soluitur per mortem naturalem; ita par erat, vt vinculum matrimonij rati, necdum consummati, cum sit spiritale, utpote solo consensu nascens, solui possit per mortem cuius: atqui professio Religionis est mors ciuilib; nam per illam amisit homo omnia iura ciuilia. Ita Durandus dist. 27. q. 2. Secundo: Nam rationi consentaneum est, vt liceat ad statum perfectionis transire, quando id sine vlla alterius iniuria fieri potest: atqui in matrimonio rato, necdum consummato, id fieri potest sine cuiusquam iniuria: ergo &c.

99
Soluntur obiectiõnes.

Dices Primò: Hoc matrimonium est verum Sacramentũ, significans Christi & Ecclesie vnionem: ergo est omnino insolubile. Patet consequentia: quia D. Augustinus passim hanc rationem insolubilitatis adferre solet.

Das requiritur ut matrimonium sit omnino insolubile.

Respondeo: Quãdo matrimonium dicitur esse omnino insolubile, eò quod sit Sacramentum, intelligendum est de matrimonio consummato, hoc enim, dum Sacramentum est, nullo casu solui potest, nisi per mortem naturalem; vt infra. Itaque vt omnimodò sit insolubile, duo requiruntur. Primum, Vt sit *Consummatum.* Secundum, Vt sit *Sacramentum.* Quod si non sit consummatu, potest solui per statum perfectionis, & fortassis etiã alio modo. Si autem non sit Sacramentũ, potest solui causa Religionis, quamuis sit consummatum.

Dices Secundo: Coniux post contractum non habet ampliùs sui corporis potestatem: ergo non potest illud alio transferre contra coniugis voluntatem.

Respondeo: Per contractum traditur potestas corporis vtrò citroque, saluo iure diuinitus concessio, vel saltè dispensatione Apostolica, quo post initum coniugium, ante consummationem, potest vterque statum perfectionis eligere.

DVBIVM VII.

Quo iure matrimonium ratum soluitur per professionem?

Respondeo: Ommissis sententijs, probabilius videri non solui iure naturali, vel iure diuino positio, sed Apostolico seu Ecclesiastico. Ita Michaël Medina lib. 4. de *continentia sacrorum hominũ* c. 41. & 43. & alijs locis eiusdem Operis.

100
Solutur iure Ecclesiastico,

Probatur Primò: Quia si iure naturali, vel diuino id fieret, etiam solueretur hoc matrimonium professione Religionis nõ approbata: quod tamẽ falsum esse patet tum ex vsu Ecclesie, tum ex cõmuni Doctõrum sententia, Maior probatur: quia Religio approbata, & non approbata nõ differunt iure diuino, vel naturali: ergo quod iure diuino vel naturali operatur Religio approbata, etiam operatur non approbata.

Probatur Secundo: Professio Religionis soluit matrimoniu ratum, quatenus est professio solemnis; vt omnes fatentur: atqui solemnitas professionis est ex constitutione Ecclesie; vt patet ex Bonifacio VIII. Capitulo vnico *De voto & voti redditione*, n. 6. & ex constitutione Gregorij XIII. quæ incipit, *Ascendete Domino*: ergo, quod professio soluat matrimonium, est ex constitutione Ecclesie.

Olim etiã soluebat matrimonium per professionẽ Religionis non approbatã.

Probatur Tertio: Ius naturale & diuinum non possunt per Ecclesiam mutari: atqui Ius illud, quo professio Religionis irritat matrimoniu, est mutatum per Ecclesiam: ergo nõ est Ius naturale vel diuinũ, Minor probatur, quia Ecclesia constituit, vt sola professio Religionis approbata matrimonium irriter, cum tamẽ olim etiam professio Religionis non approbata irritarit. Nam approbatio illa primũ cepit esse necessaria circa annum Domini millesimum ducentiesimum decimum quintum, quando magnum Conciliũ Lateranense statuit, vt nulla Religio institueretur, nisi cum Sedis Apostolicæ approbatione; vt patet Capitulo *Neminia*, de Religiosis domibus: & tamen antea professio soluebat matrimonium; vt patet ex Capitulo *Verum*, de Conuersione coniugatorum, & ex exemplis allatis.

Aduertendum autem, hoc Ius esse valde antiquum, & videri ex Apostolica traditione descendere. Nam non inuenitur eius auctor. Nonnulla tamen in eo facta est variatio, vt dictum est.

DVBIVM VIII.

Vtrum matrimonium ratu possit in aliquo alio casu solui per Ecclesia dispensationem?

Respondeo: Posse, modo legitima causa subsit, quidquid dicat Sotus, & multi alij.

101
Posse, veltior sententia est,

Probatur Primò: Quia est communis sententia Canonistarum; vt docet Nauar. c. 22. n. 21. Idem tenet Caietanus Opus. 28. Siluester V. *Diuortium* q. 4. & plerique Doctores hac tempestate: quamuis ante annos LX. communior sententia Theologorum fuerit contraria.

Probatur Secundo: Quia Pontifices sæpè ob causas grauisimas in eo dispensarunt; vt referunt Antoninus 3. parte tit. 1. c. 21. §. 3. de Martino V. & Eugenio IV. & Nauarrus supra de Paulo III. & Pio IV. Non est autem credibile in re tanti momenti eos errasse: saltem nemo id nisi temerè dixerit.

Hhhh ij Probatur

Probatur Tertio: Quia in alijs quibusdam casibus Iuris diuini Pontifices possunt dispensare, vt in iuramentis, & votis, etiam solemnibus, quæ tamen solemnia vota non minus videntur hominem obligare, quàm matrimonium non consummatum; cuius signum est, quod huiusmodi vota matrimonium soluant.

Probatur Quarto: Hæc potestas erat valde expediens Ecclesiæ ad consulendum salutem animarum, & occurrendum grauissimis scandalis, quæ nascerentur, si talia matrimonia nunquam solui possent.

DVBIUM IX.

Quantum temporis concessum est coniugibus post contractum, vt possint ingredi Religionem?

102
Semper ante consummationem licet ingredi Religionem.

Quidam dicunt solum duos menses concedi. Sed dicendum est, eos semper posse ingredi Religionem, quæm diu matrimonium non est consummatum. Patet ex Cap. Verum, de Conuersione coniugatorum. & Cap. Desponsatam 27. q. 2. quibus locis nullum tempus determinatur. Nec obstat Capitulum Ex publico, de Conuersione coniugatorum: nam solum iubet Pontifex, vt Episcopus, ad quem causa delata erat, compellat coniugem volentem intrare Religionem, vt intra duos menses vel Religionem ingrediatur, vel debitum viro reddat; vnde illi duo menses numerandi sunt à tempore sententiæ Iudicis, non à tempore contractus. Hinc rectè colligunt Doctores, coniugem deliberantem de ingressu, habere ius negandi debitum per duos menses à contractu.

Quid si inuitam opprimat maritus?

Petes: Quid si maritus vi opprimat vxorẽ volentem ingredi Religionem, poteritne ingredi?

Respondeo: Valde probabile est non posse. Ratio est; quia matrimonium iam est consummatum. Docet Couar. 2. p. c. 7. §. 4. n. 15. Dices: Ergo priuatur suo iure sine sua culpa. Resp. Id mirum non esse, cum in similibus rebus id sæpe accidat; vt in iure ad Ordines, ad beneficia, & ad matrimonium.

Aduerte tamen, contrarium quoque probabile esse; scilicet vxorem posse Religionem capessere: quod tenent multi recentiores. Tunc tamen maritus debet viuere cælebs; quia, cum matrimonium fuerit consummatum, non soluitur vinculum. Ita Henriches lib. 1. de Matrimonio, c. 8. qui citat multos recentiores, & antiquos Canonistas.

DVBIUM X.

Vtrum matrimonium fidelium consummatum possit aliquo modo solui quoad vinculum, sic, vt vtrique liceat aliud inire?

103
Lutherus asserit.

Lutherus docuit posse solui ob quasuis causas, ob quas alter alteri displicet; vel non ita commo- dum præbet; vt ob hæresim, ob crebras rixas, ob diurnam absentiam, ob suasionem peccati, &c. Vnde ipsius sententiæ facilius possunt solui matrimonia, quàm alij contractus; vt notauit Ruardus art. 18. Calvinus, & alij volunt solui, saltem causa fornicationis. In quam sententiã propendit Caietanus in cap. 19. Matth. & Catarinus lib. 5. contra Caietanum, decepti Paraphrasi Erasmi, qui etiam huic sententiæ fauet.

Assertio fidei est negans.

Sed fide tenendum est, hoc vinculum nullo casu, præterquam morte, solui posse. Est definitum à Concilio Tridentino sess. 24. can. 6. & 7.

Probatur Primo: Ex Script. Marci 10. v. 11. Dominus scorsim explicans Apostolis, quæ dixerat

Phariseis, ait: *Quicumque dimiserit vxorem suam & aliam duxerit, adulterium committit super eam; & si vxor dimiserit virum suum, & alij nupsierit, mœchatur.* Et Lucæ 16. v. 18. *Omnis qui dimiserit vxorẽ suã, & alterã ducit, mœchatur; & qui dimissam à viro ducit, mœchatur.* His locis vniuersè pronuntiat Dominus, esse adulterum, qui priore dimissa aliã duxerit: ergo non soluitur vinculum prioris matrimonij per dimissionem. Vide D. August. lib. 1. de Adulterinis coniugijs cap. 9. vbi grauius reprehendit eos qui has Scripturas tam euidentes non intelligunt vniuersaliter.

Luca 16.

Neque exceptio illa, quæ est apud Matth. c. 5. & 19. (nisi ob fornicationem) pugnat cum his propositionibus Scripturæ tam vniuersalibus: nã solum respicit illam partem, qui dimiserit vxorẽ suam: voluit enim Matthæus explicare causam, ob quam liceret dimittere, nõ verò ob quam liceret aliam ducere. Capite 5. sic dicitur, *Omnis qui dimiserit vxorem suam, excepta fornicationis causa, facit eã mœchari; & qui dimissam ducit, adulterat;* qui locus difficultatem non habet: qui enim vxorem suam dimittit extra causam fornicationis, facit eã mœchari; id est, est illi auctor vt adulterium committat cum alio viro, vnde eius adulterium ipsi imputatur. Si tamen ob causam fornicationis ipsam dimittat, iam non facit eã mœchari, sed mœchantem dimittit, vt inquit Augustinus loco citato, nec adulterium eius ipsi imputatur. Capite vero 19. sic dicitur: *Quicumque dimiserit vxorem suam (nisi ob fornicationem) & aliam duxerit, mœchatur; & qui dimissam duxerit, mœchatur:* vbi hæc exceptio dupliciter potest exponi: Primò, Vt legatur per parenthesisem, & sensus sit, quicumque dimiserit vxorẽ suam (quod non licet nisi ob fornicationem) & aliam duxerit, mœchatur. Vbi aduerte, ideò exceptionem positam esse, non post illa verba & aliam duxerit, sed ante; vt intelligeremus, ne in hoc quidem casu licere aliam ducere, quando licitè dimissa est; nam vir etiam tunc mœchatur, si aliã duxerit. Vide Hieronymum in hunc locum. Ita forè exponunt recentiores. Secundò, Vt illa exceptio non intelligatur exceptiuè, sed negatiuè; hoc sensu: *Quicumque dimiserit vxorem suam extra causam fornicationis, de qua modò non ago, mœchatur.* Ita D. August. lib. 1. de Adulterinis coniugijs c. 9. Ideò autè tunc Dominus nolebat causam fornicationis comprehendere, quòd Pharisei potuissent apud plebem eius orationem tam generalem calumniari. Vide plura apud Maldonatum in c. 5. & 19. Matthæi.

Idem probatur 1. ad Cor. 7. v. 10. *Ijs qui matrimonio iuncti sunt, præcipio non ego, sed Dominus, vxorẽ à viro non discedere: quòd si discesserit, manere inuuptã, aut viro suo reconciliari.* Loquitur Apostolus de muliere, quæ ob iustam causam discessit: nam dat ei optionem vt redeat, vel vt non redeat; quod nullo modo possit, nisi ob iustã causam diuortij fuisset. Iubet tamen eã manere inuuptã, si nolit reconciliari: vnde euidenter est, vinculum nõ esse solutum. Idem eodem capite. v. 39. *Mulier alligata est legi, quanto tempore vir eius viuit.* Et ad Roman. 7. v. 3. *Viuenti viro vocabitur adultera, si fuerit cum alio viro.* Hæc verba, inquit Augustinus lib. 2. de Adulterinis coniugijs c. 4. *toties repetita, vera sunt, viua sunt, sana sunt, plana sunt.*

Probatur Secundò: Ex Concilijs. Vide Canonem 48. Apostolorum, vbi iubetur excommunicari qui dimissa vxore aliam duxerit: & Canonem 9. Conc. Elibertini. Vide etiam Concil. Mileuitanum c. 17. *Placuit, vt secundum Evangelicam & Apostolicam*

Concilia.